

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

7 april 1997

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de omzetting van de BRTN in een naamloze vennootschap
van publiek recht**

REFLECTIENOTA

ingediend door de heer Kris Van Dijck

Zie :

528 (1996-1997)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nrs. 2 tot 8 : Amendementen
- Nr. 9 : Opmerkingen van het Rekenhof
- Nrs. 10 tot 12 : Amendementen
- Nr. 13 : Verslag

Vooraf

Het systeem van de reflectienota's werd in ons Reglement opgenomen om van het Parlement een echt beslissingsorgaan te maken en een betere decreetgeving te garanderen met minder errata (zie verantwoording bij artikel 63bis, Stuk 8 (1995-1996) – Nr. 1). A contrario kan uit de verantwoording eveneens worden afgeleid dat reflectienota's kunnen worden opgesteld wanneer er een meningsverschil is over een ontwerp.

De VU-fractie verschilt grondig van mening met drie opties uit het ontwerp van decreet betreffende de omzetting van de BRTN in een naamloze vennootschap van publiek recht. De VU-fractie meent dat hier een verkeerde beslissing genomen wordt waardoor het ontwerp geenszins een voorbeeld van goede decreetgeving is.

1. Openbare omroepopdracht

De openbare omroepopdracht van artikel 8 – gecombineerd met hetgeen toegelaten is ingevolge artikel 6, § 2 en volgende – is een zeer brede opdracht, die de VRT perfect in staat stelt om op een moderne manier de openbare omroep van de Vlaamse Gemeenschap te zijn. Deze invulling van de openbare omroepopdracht laat de VRT toe om dochterondernemingen op te richten, om te participeren in activiteiten of om zich aan te passen aan evoluties in het openbare omroepconcept.

Echter, het maatschappelijk doel in artikel 6, § 1 zet de deur open naar eender welke activiteit in de media. De VU wenst van deze discussie dus geen karikatuur te maken. Het gaat er niet om of de VRT koekjes kan produceren. En uiteraard moet de VRT kunnen participeren in een omroepblad waarin de VRT-programma's in de verf worden gezet.

Waar het wel om gaat, is of de VRT in het medialandschap duidelijk herkenbaar blijft als de openbare omroep. Waar het om gaat, is bijvoorbeeld de vraag of een onderdeel van de VRT – namens de Berlusconi's in deze wereld – "*cheap television*" moet gaan maken om daar een paar gegarandeerde miljoenen mee op te strijken?

De VU is dus van mening dat een VRT-holding met in de portefeuille – naast 7 miljard openbare omroepmiddelen – horizontale en/of verticale participaties in verschillende mediabedrijven, ondoorzichtig is en belangenvermenging riskeert (denk

bijvoorbeeld maar aan de rol van VUM¹ of Roularta op dit ogenblik). Dit is voor een publieke omroep geen gezonde situatie. In die zin ook stoort de huidige VAR-constructie ons.

Het optreden van de holding in het medialandschap riskeert de VRT mee te sleuren in een spiraal van economische wetmatigheden (denk maar aan blokkeringen tussen Raden van Bestuur en gedelegeerd bestuurders na grondige wijzigingen in het aandeelhouderschap), waar de openbare omroep best ver van blijft.

Tenslotte kreeg de VRT de radio-reclame omdat de overheid er niet in slaagt de gescheiden financiering volledig door te voeren (zie ook sub 3). De opbrengst van de radio-reclame is met andere woorden nauw verbonden met de openbare omroepopdracht. Hoe zal er gecontroleerd worden of de opbrengsten van radio-reclame zullen aangewend worden in het kader van de openbare omroepopdracht en niet bij de activiteiten van één van de commerciële onderdelen van de holding?

2. Beheersovereenkomst

Zoals hoger uiteengezet, stemt de VU in met de openbare omroepopdracht, zoals het Vlaams Parlement die omschrijft in artikel 8 van het decreet. De beheersovereenkomst moet de concrete performantiemaatstaven en meetbare doelstellingen opleggen, op basis waarvan de al dan niet vervulling van de opdracht kan gecontroleerd worden.

Nog los van door sommige fracties reeds ingenomen standpunten, nog los van op het stapel staande besluiten in de sub-commissie Financiën of in het Uitgebreid Bureau met betrekking tot de techniek van de beheersovereenkomsten, stelt de VU vast dat er hoegenaamd geen probleem wordt van gemaakt dat de Vlaamse regering bij de onderhandelingen van de beheersovereenkomst aan de VRT een verlanglijstje zal voorleggen met een aantal zeer specifieke eisen: zoveel uur informatie, cultuur, een middagjournaal, behoud van Koor en Orkest, een jeugdblok...

Hier wordt er niet geschermd met programma-autonomie, hier slaat de schrik niet om het hart. En dit is ook logisch: per slot van rekening geeft de overheid via de beheersovereenkomst, 5 jaar lang – elk jaar opnieuw – 7 miljard aan de VRT.

¹ VUM: via tweede aandeelhouderschap in de VAR een voet in huis bij de openbare omroep; tegelijkertijd een optie op aandelen bij concurrent VT4.

De VU blijft er zich dan ook over verwonderen dat de Vlaamse regering wel – en het Vlaams Parlement niet – een verlanglijstje mag hebben van wat er concreet op de VRT aan bod moet komen !

Indien er parlementsleden zijn die wensen dat er een dagelijks jeugdjournaal op VRT komt, waarom moeten die dat dan bijna smekend aan de minister suggereren in de marge van een commissiebespreking ? Wat is er verkeerd aan de normale gang van zaken, waarbij zulke volksvertegenwoordigers een meerderheid voor hun voorstel in het Parlement trachten te vinden ? (en het parlement dit vervolgens – eens de meerderheid gevonden – oplegt ?)

En waarom voelt de decreetgever zich niet gehinderd door schroom omwille van de programma-autonomie, wanneer het gaat om overheidsmededelingen, het sociaal-economisch programma, de programma's van de politieke verenigingen en zelfs van de levensbeschouwelijke verenigingen ? Zijn de decretale bepalingen terzake, dan niet even zoveel schendingen van de VRT-autonomie inzake de programmatie en het regeringsprerogatief bij het onderhandelen van de beheersovereenkomst ?

De VU pleit dus voor een duidelijke situatie. Nu krijgt de VRT een nieuwe start ; wij wensen mee te beslissen over het af te leggen parcours en het wedstrijdreglement. Daarna trekt de overheid zich terug : de VRT rijdt de wedstrijd, waarbij de overheid scheidsrechter speelt aan de hand van de regels uit de beheersovereenkomst. Met andere woorden het Vlaams Parlement keurt een beheersovereenkomst goed – waarin bijvoorbeeld wordt opgelegd dat de Zevende dag gevolgd wordt door een parlementaire rubriek van een half uur gemaakt door de nieuwsdienst, dat co-producties met Nederland moeten mogelijk blijven, dat er aandacht moet zijn voor Brussel-hoofdstad van Vlaanderen of dat Radio Vlaanderen Internationaal verschillende werktalen behoudt – en onthoudt zich daarna van elke tussenkomst in de programmatie.

Dan hoeft de VRT zich alvast niet aan VU-oprissingen te verwachten omtrent regionale vestigingsplaatsen van Radio 2-zenders of wat dan ook ... enkel de mate waarin de VRT zich houdt aan hetgeen overeengekomen is in de beheersovereenkomst, zal onze maatstaf zijn.

Besluit van 1 en 2

Voortaan zal menig ministerieel antwoord op een parlementaire vraag gelibelleerd zijn als volgt : *"het autonome overheidsbedrijf VRT deelt mee dat beslissing x of y genomen werd ingevolge artikel 6,*

§ 1 van het decreet en dat het derhalve tot de exclusieve bevoegdheid van de VRT behoort om in de aangelegenheid x of y een beslissing te nemen."

Indien de opdracht blijft wat ze is en indien de beheersovereenkomst niet ter goedkeuring naar het Parlement komt, ligt de verantwoordelijkheid voor dergelijke antwoorden én dus voor de onmacht van de overheid tegenover de beslissingen die erachter schuil gaan, bij de volksvertegenwoordigers die nu de bepalingen terzake met overtuiging goedkeuren !

3. Gescheiden financiering

Het principe van de gescheiden financiering valt de twijfelachtige eer te beurt door iedereen onderschreven te worden, doch als niet realiseerbaar te worden doodgeknuffeld. Inderdaad, zowel de minister als de woordvoerders van de meerderheidsfracties verklaren zich voorstanders van de gescheiden financiering, doch menen dat budgettaire implicaties² (het spreekwoordelijke bord linzensoep) de realisatie ervan in de weg staan.

Nochtans zou de gescheiden financiering de kroon op de VRT-hervorming kunnen zijn. Los van mogelijke Europese bezwaren, zou gescheiden financiering, met een reclamevrije VRT, een machtige troef in handen van de Vlaamse openbare omroep zijn.

Waar een round-up doorheen de FM-band de luisteraar vandaag van de ene reclameboodschap naar de andere brengt (met inbegrepen op RTBF de herhalingen in het Frans van de VRT-reclameboodschappen), zou het wegvallen van de reclame wezenlijk bijdragen tot het gewenste profiel van degelijkheid, kwaliteit ... dat de openbare omroep zich zo graag aanmeet (en moet aanmeten).

Kris VAN DIJCK

² Radioreclame, -sponsoring en Televisie sponsoring : op basis van de projectie van de ontvangstenbegroting uit het meerjarenplan 1997-2001, betekent dit 1,2598 miljard voor 1997, vervolgens 1,285 (1998), 1,293 (1999), 1,297 (2000), 1,301 (2001).